

รายงานสรุปผลการสัมมนาระดมความคิด
เรื่อง
การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา :
การบริหารและการจัดการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การปฏิรูปการศึกษาถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่จะพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 แผนการศึกษาแห่งชาติ ข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาตามมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่เสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมทั้งประเมินผลการจัดการศึกษาระดับชาติ จึงได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงความก้าวหน้าและผลสำเร็จของการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา เพื่อนำผลการประเมินไปประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเป็นพลังผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น

ในการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานฯ ได้ยึดหลักการประเมินผลในระบบเปิดที่สอดคล้องกับการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินแนวใหม่ จึงได้จัดสัมมนาระดมความคิดเห็น เพื่อนำเสนอข้อค้นพบและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประเมิน รวมถึงการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา โดยการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์

และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการต่อไป ทั้งในระดับนโยบายในส่วนกลางและระดับปฏิบัติในเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน สถานประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการสัมมนาระดมความคิดเห็นจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังว่ารายงานสรุปผลการสัมมนาระดมความคิดเห็น เรื่อง การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา : การบริหารและการจัดการศึกษา จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

(นายออรุณ จันทวานิช)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
ความเป็นมา	1
การนำเสนอผลการติดตามความก้าวหน้าการปฏิรูปการศึกษา ด้านบริหารและการจัดการศึกษา	3
สรุปความคิดเห็นจากการสัมมนาระดมความคิด ด้านระบบการศึกษา	9
การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา/อนุบาล	9
การจัดการศึกษาภาคบังคับ	11
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	14
การจัดการอาชีวศึกษา	15
การจัดการศึกษาของเอกชน	17
การจัดการศึกษาของผู้มีความต้องการพิเศษ	19
การมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	21
การจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย	22
ด้านการเทียบโอนผลการเรียนระบบบริหาร และการจัดการศึกษา	24
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	24
กรมการเขตพื้นที่การศึกษา	26
สถานศึกษา	27
กรมการสถานศึกษา	29

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
การถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	31
การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 12 ปี	32
กองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.)	33

ภาคผนวก

รายงานสรุปผลการสัมมนาระดมความคิด
เรื่อง
การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา
ด้านบริหารและการจัดการศึกษา
ปีการศึกษา 2547/2548

1. ความเป็นมา

การติดตามและประเมินผลเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการพิจารณาความสำเร็จของนโยบาย/แผนงาน/โครงการและเป็นเครื่องมือในการวัดและบริหารแผนงาน/โครงการเพื่อเป็นหลักประกันว่าการดำเนินงานจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการกำหนดนโยบาย แผน และการประเมินผลการจัดการศึกษาระดับชาติ ได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในภาพรวม สำนักงานฯ ได้จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาใน 2 ด้านหลัก คือ (1) ด้านการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

ประเด็นหลัก คือ การปฏิรูปหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา และ (2) ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นหลัก คือ การปฏิรูประบบการศึกษา การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาและการปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เมื่อได้จัดทำร่างรายงานการติดตามและประเมินผลการศึกษาแต่ละด้านเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2547 เสร็จเรียบร้อยแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีการสัมมนาระดมความคิดเห็นรวม 5 ครั้ง โดยจัดที่กรุงเทพมหานคร ณ โรงแรมเอเชีย ราชเทวี กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2548 จำนวน 1 ครั้ง และในภูมิภาคต่างๆ อีก 4 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 10-11 สิงหาคม 2548 ณ โรงแรมบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี

ครั้งที่ 2 วันที่ 18-19 สิงหาคม 2548 ณ โรงแรมทวินโลตัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

ครั้งที่ 3 วันที่ 23-24 สิงหาคม 2548 ณ โรงแรมท้อปแลนด์ จังหวัดพิษณุโลก และ

ครั้งที่ 4 วันที่ 1-2 กันยายน 2548 ณ โรงแรมชลจันทร์ พัทยา จังหวัดชลบุรี

การสัมมนาดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรายงานการติดตามและประเมินผลการศึกษาเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2547 และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมทั้งสาเหตุ/ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหรือเอื้อต่อความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา และขอเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานต่อไป ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่เขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษาทุกระดับ ครู/คณาจารย์ ผู้แทนจากหน่วยงานการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้แทนสถานประกอบการ ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 1,071 คน

รายงานฉบับนี้ ได้สังเคราะห์รวมผลการสัมมนาดังกล่าวข้างต้น ในเรื่องการติดตามประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาด้านบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

2. การนำเสนอผลการติดตามความก้าวหน้าการปฏิรูปการศึกษาด้านบริหารและการจัดการศึกษา

ในการสัมมนาได้มีการนำเสนอข้อมูลสรุปผลการติดตามและประเมินการปฏิรูปการศึกษาด้านบริหารและการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2547 และเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาพิจารณาประกอบการอภิปรายระดมความคิดเห็น

2.1 การปฏิรูประบบการศึกษา

เป้าหมาย

1) ประชาชนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค โดยมีเป้าหมายในปี 2551 การศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป เท่ากับ 9.5 ปี

2) ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย
ต่อเนื่องตลอดชีวิต

3) สถานศึกษาจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบและ
ตามอัธยาศัย

4) การศึกษาทุกรูปแบบมีความเชื่อมโยง ต่อเนื่องและเทียบโอน
ผลการเรียนได้

5) ทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมจัดและสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษา
โดยได้รับสิทธิประโยชน์จากรัฐ

ผลการดำเนินการ

1) ประชาชนมีโอกาสดำเนินการศึกษาระดับสูงขึ้นไปแต่ไม่ทั่วถึง
และไม่เสมอภาค ซึ่งพบว่าปีการศึกษา 2547 สัดส่วนนักเรียนใน
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อประชากรวัย 3-17 ปี เท่ากับ ร้อยละ 87.3
ซึ่งลดลงจากปีที่ผ่านมา สัดส่วนนักเรียนรัฐ : เอกชน เท่ากับ 84 : 16

2) การศึกษาภาคบังคับทำได้ร้อยละ 98.5 ไม่เป็นไปตาม
เป้าหมายที่กำหนดให้ทุกคนต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับ อัตราการ
ออกกลางคันปี 2546 ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับ
ร้อยละ 0.51 และ 1.45 ตามลำดับ

3) นักเรียนมัธยมปลายต่อประชากรวัย 15-17 ปี เท่ากับร้อยละ
58.1 โดยมีสัดส่วนนักเรียนสายสามัญ : อาชีวศึกษา เท่ากับ 63 : 37
(รัฐบาลตั้งเป้าหมาย 50: 50 ในปี 2551) ซึ่งและอัตราการออกกลางคัน
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เท่ากับร้อยละ 1.38

4) จำนวนปีการศึกษาของคนไทยเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปีละ 0.2 ปี
คือ จาก 7.1 ปี ในปี 2542 เป็น 8.1 ปี ในปี 2547

5) สิทธิทางการศึกษาของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ (ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ) ได้รับการส่งเสริมและพัฒนามากขึ้น แต่อย่างไร้สัดส่วนที่น้อย รูปแบบการจัดการศึกษาและหน่วยงานที่จัดยังไม่เอื้อต่อการเสริมสร้างโอกาสให้กลุ่มเป้าหมาย

6) รูปแบบการจัดการศึกษาก็ยังไม่หลากหลาย และก็ยังไม่ตอบสนองผู้เรียนเท่าที่ควร สถานศึกษาส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในระบบอย่างเดียว บุคคลและสถาบันทางสังคมต่างๆ ยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย เนื่องจากการดำเนินงานทางด้านกฎหมายและกฤษฎีกระยะไหนที่จะให้ที่จะดำเนินการได้ล้าช้า

7) การเทียบโอนยังมีไม่มาก การเทียบโอนส่วนใหญ่เป็นการเทียบโอนผลการเรียนรายวิชาระหว่างสถานศึกษาในระบบ

8) ผู้เรียนสายอาชีพด้วยการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นจาก 1 ล้านคน ในปี 2543 เป็น 1.8 ล้านคนในปี 2547 แสดงให้เห็นว่าการศึกษานอกระบบสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ต้องการประกอบอาชีพมาก

2.2 การปฏิรูประบบบริหารจัดการการศึกษา เป้าหมาย

1) การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษารองครุฑปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ตามความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น

3) เอกชนมีอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการ โดยได้รับการสนับสนุนและประเมินคุณภาพจากรัฐ

ผลการดำเนินการ

1) การบริหารและการจัดการศึกษาในส่วนกลางมีคณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนและติดตามประเมินผล การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แต่การประสานเชื่อมโยงยังมีน้อย

2) มีการกระจายอำนาจ ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพียงบางเรื่อง เท่านั้นยังไม่ครบกระบวนการ กฎกระทรวงและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ยังไม่ประกาศใช้ จึงไม่สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างสมบูรณ์

3) หน่วยงานจากส่วนกลางยังมีบทบาทบังคับบัญชาและสั่งการไปยังเขตพื้นที่การศึกษาค่อนข้างมาก

4) เขตพื้นที่การศึกษานี้ยังมีความพร้อมต่างกัน บางเขตยังต้องการความสนับสนุนอีกมาก ทำให้การส่งเสริมและการกำกับดูแล สถานศึกษายังไม่ทั่วถึงและไม่เท่าเทียมกัน

5) การกระจายอำนาจให้สถานศึกษายังดำเนินการได้ไม่มากนัก สถานศึกษามีอิสระและมีอำนาจในการตัดสินใจด้านวิชาการ และบริหาร ทั่วไป แต่อยู่ในตำแหน่งประมาณและด้านบุคคลยังไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ

6) สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมการเป็นนิติบุคคล โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งขาดบุคลากรและขาดความรู้ ความเข้าใจ

7) การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีการประเมินความพร้อมเพื่อถ่ายโอนโรงเรียนไปยังองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

8) เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่มีมีการประกาศใช้และนโยบายของรัฐบางเรื่องส่งผลกระทบต่อเอกชน ทำให้เอกชนประสบปัญหาในการจัดการศึกษา

2.3 การปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุน

เป้าหมาย

1) กำหนดมาตรการจูงใจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รัฐบาลและจัดการศึกษามากขึ้นโดยรัฐบาลอุดหนุนค่าใช้จ่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนรัฐบาลค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

2) ให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรสินทรัพย์ได้และผลประโยชน์ที่สถานศึกษาครอบครอง

3) ผู้เรียน/ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรัฐบาลค่าใช้จ่ายมากขึ้นในการจัดการศึกษา

4) จัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวให้ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีความต้องการพิเศษ จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปแก่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

5) ให้ทุนการศึกษาในรูปแบบกองทุนกักยืม

6) จัดสรรเงินกองทุนกักยืมดอกเบี้ยต่ำแก่สถานศึกษาเอกชน

7) ใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และมีระบบการตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลการดำเนินงาน

1) การระดมทรัพยากรจากส่วนต่างๆ ในสังคมยังไม่กว้างขวาง เนื่องจากการสนับสนุนและสิทธิประโยชน์จากรัฐยังไม่เป็นรูปธรรม การดำเนินงานด้านกฎหมายยังล่าช้ามาก

2) การดำเนินการระดมทรัพยากรจากผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีความก้าวหน้า มีการอนุมัติให้เริ่มใช้ระบบกองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 เป็นต้นไป

3) มีการจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และอนุบาลอีก 2 ปี รวมเป็น 14 ปี แต่ว่าหลักเกณฑ์การจัดสรรยังไม่สอดคล้องกับความจำเป็น โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กงบประมาณไม่เพียงพอ ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

4) ยังไม่มีการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่บุคคล ครอบครัวและสถาบันสังคมอื่นๆ นอกจากสถาบันศาสนา

5) มีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว จัดทำแบบจำลองประมาณการทางการเงินในการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนทางการศึกษาตามจำนวนนักศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

6) มีการกำหนดการจัดตั้งกองทุนกู้ยืมดอกเบียดำให้โรงเรียนเอกชนไว้ในร่างพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน

7) มีการนำร่องการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา (Performance Based Budgeting) แต่ยังไม่มีการใช้ระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณอย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากความล่าช้าในการยกร่างกฎกระทรวง

ปัญหาอุปสรรค

ปัญหา อุปสรรคที่สำคัญคือ

1) กฎหมายกฎกระทรวงแล้วก็ระเบียบต่างๆ ยังไม่ได้ประกาศใช้อีกจำนวนมาก

- 2) ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนได้เสียยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ และแนวทางการปฏิบัติ ทำให้การดำเนินงานไม่สอดคล้องหรือบางเรื่องเบี่ยงเบนไปจากหลักการ หรือมาตรการที่กำหนด
- 3) หน่วยปฏิบัติส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณต่ำกว่าแผนหรือไม่เพียงพอทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย
- 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญยังไม่สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างสมบูรณ์
- 5) ระบบฐานข้อมูลการจัดบริการการศึกษายังไม่ครบถ้วน และทันสมัย ทำให้การวางแผนและการติดตามประเมินผลไม่มีประสิทธิภาพ

3. สรุปความคิดเห็นจากการสัมมนาระดมความคิด

ในการอภิปรายระดมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาได้กำหนดประเด็นการอภิปรายด้านระบบการศึกษา และด้านบริหารและการจัดการศึกษาซึ่งสรุปผลการอภิปรายในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

3.1 ด้านระบบการศึกษา

3.1.1 การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา/อนุบาล

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา/อนุบาล ผลจากการระดมความคิดการสัมมนา ยกเว้นในกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะดังนี้

ปัญหา การจัดการศึกษาระดับอนุบาลมีปัญหาที่ค่อนข้างหลากหลาย ส่วนที่เป็นปัญหาร่วมของทั้งภาครัฐและเอกชน สรุปได้ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรืออนุบาลเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากการจัดครูทำหน้าที่สอนและดูแลเด็กไม่เหมาะสม เช่น จัดครูที่มีสุขภาพไม่ดี สูงอายุ หรือเบี่ยงเบนทางเพศมาสอนเด็กระดับอนุบาล

2) ครูที่สอนเด็กอนุบาลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและไม่ได้จบมาทางสาขานี้ ขณะเดียวกันครูที่สอนอยู่ก็ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3) ครูมีภาระงานมาก ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน

4) รัฐจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา/อนุบาลน้อยมากและไม่เท่าเทียมกับการอุดหนุนให้กับการศึกษาในระดับอื่น

5) ขาดกฎระเบียบที่กำหนดให้มีการออกวุฒิเพื่อรับรองผลการจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ทำให้ไม่สะดวกต่อการไปเรียนต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในต่างโรงเรียน และเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองไม่จ่ายค่าเล่าเรียน

สำหรับภาคเอกชนได้เสนอประเด็นปัญหาเพิ่มเติม คือ

6) รัฐให้เงินอุดหนุนภาคเอกชนจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเพียง 2 ปี ทำให้ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงขึ้น และบางส่วนไม่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนเอกชน

7) ขาดการประสานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาในการวางแผนการรับเด็กเข้าเรียน รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาแข่งกับสถานศึกษาเอกชน ทำให้โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาในระดับนี้ตั้งอยู่แล้ว ต้องค่อยๆ เลิกกิจการไป

ข้อเสนอแนะ

- 1) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา/อนุบาล
- 2) รัฐจัดสรรอัตรากำลังครูอนุบาลให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนในชั้นเรียน และมีความสามารถในการสอนเด็กปฐมวัย
- 3) หน่วยงานต้นสังกัด/เกี่ยวข้องต้องมีการพัฒนาครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง
- 4) รัฐจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา/อนุบาลให้เท่าเทียม/ใกล้เคียงกับการจัดการศึกษาระดับอื่นๆ
- 5) กระทรวงศึกษาธิการจัดทำคำสั่ง/ระเบียบให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา/อนุบาลออกไปรับรองวุฒิการศึกษา
- 6) รัฐควรให้การอุดหนุนโรงเรียนอนุบาลเอกชนครบ 3 ปี
- 7) มีกลไกในการสร้างความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาเอกชนในการจัดการศึกษา โดยรัฐและ อปท. ไม่จัดแข่งขันกับเอกชนในพื้นที่ที่มีโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่จัดการศึกษาไว้ดีแล้ว

3.1.2 การจัดการศึกษามัคคบังคับ

ปัญหา ประชากรวัยการศึกษาภาคบังคับ (อายุ 6-14 ปี) ได้รับการศึกษาไม่ทั่วถึง

สาเหตุ จากการอภิปรายสรุปสาเหตุหลักที่สำคัญที่ทำให้เด็กวัยการศึกษาภาคบังคับ (6-14 ปี) ได้รับการศึกษาไม่ทั่วถึง มีดังนี้

- 1) การย้ายถิ่นของพ่อแม่ ผู้ปกครองไปประกอบอาชีพที่อื่น และนำเด็กไปด้วยทั้งที่ยังไม่ได้เรียนหรืออยู่ระหว่างการเรียนและ ไม่มีการแจ้งให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบว่าไปอยู่ที่ใด
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขาดข้อมูล จำนวนประชากรเด็ก เพื่อใช้ติดตามหรือแจ้งเตือนผู้ปกครองให้เด็ก เข้าเรียน
- 3) เด็กมีปัญหาครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น มีพฤติกรรมก้าวร้าว เบื่อการเรียน
- 4) เด็กมีปัญหาติดยาเสพติด มีเรื่องชู้สาว
- 5) สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกบริเวณไม่เหมาะสม
- 6) การประชาสัมพันธ์และการบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มแข็ง และไม่จริงจัง ไม่มีการนำบทลงโทษในกฎหมายการศึกษาภาคบังคับ มาใช้อย่างจริงจัง

นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุอื่นๆ ได้แก่ ปัญหาสุขภาพของเด็ก เรียนตามไม่ทันเพื่อน การจัดการเรียนการสอนของครูน่าเบื่อ ไม่เข้าใจ ศักยภาพของเด็ก ผู้ปกครองขาดหลักฐานสัญชาติ สถานศึกษาขาดระบบ การติดตาม การประชาสัมพันธ์การเข้าเรียนทั้งก่อนขึ้นชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่ทั่วถึง โดยทำเฉพาะบางกลุ่มเด็กมีปัญหา กับครู การไม่เห็นความสำคัญของผู้ปกครอง เนื่องจากคุณภาพของผู้ที่จบ การศึกษาออกมามีค่า กฎหมายเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเลือกเรียน ในสถานศึกษาในพื้นที่ใดของประเทศก็ได้ รวมทั้งการที่กฎหมายไม่เปิด ให้การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) จัดการศึกษานอกระบบให้กับผู้ที่ไม่ สามารถเรียนในระบบได้

ข้อเสนอแนะ

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาควรมีระบบการจัดเก็บและใช้ข้อมูลประชากรเด็กร่วมกัน โดยรัฐให้การสนับสนุนงบประมาณ
- 2) จัดให้มีระบบการติดตามช่วยเหลือ โดยความร่วมมือของทุกฝ่าย รวมทั้งกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบอย่างทั่วถึง
- 3) ปรับปรุงระบบส่งต่อระหว่างสถานศึกษาต้นทางกับสถานศึกษาปลายทาง โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สพฐ. รวมทั้งเชื่อมโยงกับเลขประจำตัวนักเรียนซึ่งเป็นเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักของกระทรวงมหาดไทย เพื่อการติดตามเด็กได้สะดวกและรวดเร็ว
- 4) การพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กและเป็นที่น่าสนใจ
- 5) จัดหลักสูตรการศึกษาให้มีความยืดหยุ่น หลากหลายสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะและความต้องการของผู้เรียน
- 6) กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาจัดทุนการศึกษาหรือคูปองการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีฐานะยากจน
- 7) เปิดโอกาสให้ กศน. สามารถจัดการศึกษาให้กับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบโรงเรียนได้ โดยได้รับอนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรณีๆไป
- 8) มีการนำบทลงโทษของกฎหมายการศึกษาภาคบังคับมาใช้อย่างจริงจัง

3.1.3 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหา นักเรียนเมื่อเรียน และออกกลางคัน

สาเหตุ การที่นักเรียนเมื่อการเรียนและหนีเรียน รวมทั้งการที่มีนักเรียนต้องออกกลางคันเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปียังทำได้ไม่บรรลุเป้าหมายดังที่กล่าวมาแล้ว สาเหตุของการเมื่อเรียนและออกกลางคันที่สำคัญ ได้แก่

1) สาเหตุที่เกิดจากนักเรียนเอง เช่น การเจ็บป่วย พิกัดเรียนตามไม่ทันเพื่อน หรือมีปัญหาติดยาเสพติด ชู้สาว เป็นต้น

2) สาเหตุที่เกิดจากโรงเรียน เช่น สภาพแวดล้อมบริเวณสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกไม่เหมาะสมเป็นแหล่งอบายมุข ครูอาจารย์ไม่มีคุณภาพ ไม่มีจิตวิทยาเด็กและไม่เข้าใจเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ดีพอ การจัดหลักสูตรไม่ยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

3) สาเหตุที่เกิดจากครอบครัว เช่น พ่อแม่ย้ายถิ่น บิดามารดาแตกแยก หย่าร้าง เสียชีวิต ทำให้ขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างเต็มที่ ปล่อยเรื่องการดูแลให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนโดยลำพัง

ข้อเสนอแนะ

1) สถานศึกษาปรับหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2) มีการประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนในการติดตามและดูแลเด็ก และจัดให้มีระบบการติดตามเพื่อนำเด็กเข้าเรียน

3) ปรับปรุงรูปแบบและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม น่าเรียน

- 4) จัดให้มีการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติและเด็กพิการ มีการจัดทำข้อมูลเด็กที่อาจจะมีปัญหาเป็นรายบุคคล
- 5) ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู ผู้ปกครอง และผู้บริหาร การศึกษาในการจัดบริการให้กับเด็กเหล่านี้
- 6) สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้เด็กกลับมาเข้ามาเรียนหนังสือได้ตามความพร้อม
- 7) ได้รับความสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งค่าตอบแทนพิเศษให้กับครูในการจัดการเรียนการสอนนอกเวลา
- 8) เปลี่ยนตัวชี้วัดและประเมินผู้บริหารและครู โดยใช้คุณภาพของผู้เรียนเป็นองค์ประกอบของการพิจารณา
- 9) มีการนำกฎหมายการศึกษาภาคบังคับมาใช้อย่างจริงจัง

3.1.4 การจัดการอาชีวศึกษา

ปัญหา สัดส่วนผู้เรียนสายอาชีวศึกษาต่ำกว่าสายสามัญศึกษา ปัจจุบันสัดส่วนเท่ากับ 37 : 63

สาเหตุ ผู้เข้าร่วมประชุมในกรุงเทพมหานครและ 4 ภูมิภาค มีการอภิปรายสาเหตุที่ทำให้สัดส่วนผู้เรียนสายอาชีวศึกษาต่ำกว่าสายสามัญศึกษาอย่างหลากหลาย สรุปส่วนที่ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ที่มีความคิดเห็นตรงกัน มีดังนี้

- 1) การที่รัฐมีนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนการจัดอาชีวศึกษาไม่ชัดเจน ไม่มีการกำหนดสัดส่วนที่ชัดเจน ต่างคนต่างเปิดรับนักเรียนเข้าเรียนโดยเสรี
- 2) ผู้ปกครองมีค่านิยมให้เด็กเรียนต่อมัธยมศึกษาสายสามัญ เพราะเชื่อว่า เมื่อเรียนจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้วจะมีรายได้ที่ดี และมีอาชีพที่มั่นคงกว่าการเรียนต่อสายอาชีพ

3) ภาพลักษณ์ของผู้เรียนสายอาชีพไม่ดี เป็นห่วงเด็กจะเดินไปในทางที่ผิดหรือได้รับอันตรายจากการทะเลาะวิวาทระหว่างสถาบัน

4) สถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่กระจายครอบคลุมทุกพื้นที่ สถานศึกษาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเมือง การเดินทางไปเรียนของนักเรียนนอกตัวเมืองไม่สะดวก

5) ค่าใช้จ่ายในการเรียนต่อสายอาชีพสูงกว่าการเรียนต่อสายสามัญศึกษา

6) สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขาดครูอาจารย์ และแนวที่มีความเชี่ยวชาญในการแนะแนวด้านอาชีพให้กับนักเรียน และนักเรียนค้นไม่พบศักยภาพของตนเอง

สำหรับสาเหตุอื่นๆ ที่มีการนำเสนอ ได้แก่

7) สถานศึกษาพยายามดึงเด็กที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้เรียนต่อที่เดิมเพื่อให้ได้ค่าใช้จ่ายรายหัวเพิ่มขึ้น

8) สถานศึกษาของผู้ที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ให้ความร่วมมือกับสถาบันอาชีวศึกษาเพื่อเข้าไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์รับสมัคร ผู้ปกครองไม่ศรัทธาในคุณภาพของสถาบันอาชีวศึกษาที่มีอยู่ ระเบียบข้อบังคับที่ให้นักเรียนสามารถเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติทำให้เด็กที่ไม่ควรเรียนต่อสายสามัญสามารถเข้าเรียนสายสามัญในโรงเรียนเดิม และโรงเรียนก็ไม่สามารถที่จะปฏิเสธ และมีการเปิดมหาวิทยาลัยหรือสาขาในท้องถิ่นต่างๆ เป็นจำนวนมาก จนสามารถรองรับผู้ที่เรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1) รัฐควรมีนโยบายกำหนดสัดส่วนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญศึกษาและสายอาชีวศึกษาให้ชัดเจน

- 2) ปรับเปลี่ยนนิสสัยทัศน์ ค่านิยมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แนะแนว และผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนสายวิชาชีพ
- 3) จัดหาและฝึกอบรมครูแนะแนวให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการแนะแนวสายอาชีพ
- 4) เปิดหลักสูตรวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญที่มีความพร้อมเพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด
- 5) สนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรีและให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำหลักสูตรที่ให้ผู้จบอาชีวศึกษาสามารถเรียนต่อเนื่อง
- 6) ประกันการมีงานทำและปรับเงินเดือนขั้นต่ำของผู้ที่เรียนมาทางสายวิชาชีพ
- 7) จัดตั้งกองทุนให้นักเรียนสามารถกู้ยืมเงินเพื่อเรียนต่อสายวิชาชีพ และส่งเสริมโครงการส่งเสริมให้นักเรียนมีงานทำระหว่างเรียน
- 8) ให้บริษัทเอกชนเข้ามาร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
- 9) อบรมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนอาชีวศึกษามีความประพฤติที่พึงประสงค์และเป็นพลเมืองดีของสังคม

3.1.5 การจัดการศึกษาของเอกชน

ปัญหา เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานน้อย **สาเหตุ** ที่ประชุมได้อภิปรายสรุปสาเหตุสำคัญที่ทำให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยมีเหตุผล ดังนี้

- 1) รัฐบาลยังไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของเอกชนอย่างจริงจัง เช่น ไม่มีการกำหนดสัดส่วนการรับเด็กเข้าเรียนและขาดกลไกในการประสานการรับนักเรียนในระดับเขตพื้นที่

2) การจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนในสถานศึกษา เอกชนยังไม่เท่าเทียมกับการจัดสรรให้กับสถานศึกษาของรัฐ และการให้เงินอุดหนุนไม่ครบ 100%

3) สถานศึกษาเอกชนขนาดเล็กที่มีความพร้อมน้อยกว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่จะประสบปัญหาทางการเงินในการนำไปพัฒนาคุณภาพ

4) กฎระเบียบไม่เอื้อต่อการลงทุนจัดตั้งสถานศึกษา ของเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่มีการลดหย่อนภาษีที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ ค่าสาธารณูปโภค

5) ครูในโรงเรียนเอกชนขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน เนื่องจากเงินเดือนน้อยและไม่มั่นคง

6) สถานศึกษาเอกชนเดือดร้อนมากเนื่องจากบุคลากรครู เป็นจำนวนมากลาออกไปเป็นครูในสถานศึกษาของรัฐ เมื่อสอบบรรจุ ได้ในช่วงที่มีการเรียนการสอน

7) บุคลากร/ครูของสถานศึกษาเอกชนไม่ได้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการและร่วมกิจกรรมจาก กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งต่างจากครู อาจารย์ของสถานศึกษาของรัฐบาลได้รับ เนื่องจากโครงสร้างของ กระทรวงศึกษาธิการเป็นอุปสรรค

ข้อเสนอแนะ ผู้เข้าร่วมประชุมในกรุงเทพมหานคร และใน ทุกภูมิภาคมีความเห็นในแนวทางเดียวกันว่า

1) รัฐควรจะมีนโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ภาคเอกชนที่ชัดเจน โดยการกำหนดสัดส่วนการจัดการศึกษาของ

ภาครัฐและเอกชน โดยกำหนดให้มีการประสานงานร่วมกันในเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อมีการเปิดรับนักเรียน

2) จัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวแก่สถานศึกษาเอกชนเต็ม 100% และแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน เช่น การยกเว้นภาษีโรงเรือน ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุอุปกรณ์การศึกษา เป็นต้น

3) เช่นเดียวกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษานิเทศก์ในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องตระหนักถึงบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทางวิชาการให้กับครูในสถานศึกษาเอกชนด้วย

4) รัฐไม่จัดการศึกษาแข่งขันกับภาคเอกชนที่มีสถานศึกษาเอกชนอยู่แล้วและจัดการศึกษาได้ดี เช่น การศึกษาระดับอนุบาล เป็นต้น สำหรับข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้แก่ สถานศึกษาเอกชนจะต้องพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของตนเองและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

3.1.6 การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ

ปัญหา การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษมีค่อนข้างน้อยและรูปแบบการจัดการศึกษาที่ไม่เหมาะสม

สาเหตุ ที่ประชุมได้อภิปรายถึงสาเหตุของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีค่อนข้างน้อยและรูปแบบการจัดการศึกษาที่ไม่เหมาะสม โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งมีสาเหตุดังนี้

1) การที่รัฐยังไม่ให้การสนับสนุนงบประมาณแก่สถานศึกษาในการจัดการศึกษาตอบสนองการศึกษาดังกล่าวอย่างจริงจัง ซึ่งสะท้อน

ให้เห็นว่า รัฐไม่กำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ

2) สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กทั้ง 2 กลุ่ม ขณะที่สถานศึกษามีภารกิจที่จะต้องดำเนินการตามปกติมากอยู่แล้ว

3) สถานศึกษาขาดข้อมูลและความรู้ในการวินิจฉัยความต้องการของเด็ก

4) หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการไม่ยืดหยุ่นเพียงพอสำหรับสถานศึกษาในการนำไปใช้ให้สอดคล้องกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

5) ผู้บริหารโรงเรียนและครูมักจะมีภูมิลำเนาอยู่ห่างไกลหรือด้อยโอกาสเข้าเรียน

ข้อเสนอแนะ

1) รัฐควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็นแก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มเติมจากงบประมาณปกติ

2) ให้การอบรมผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในการค้นหา วินิจฉัยและจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสม

3) วิจัยและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาต่าง ๆ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง เพื่อสถานศึกษาสามารถเลือกรูปแบบไปปรับใช้

4) จัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษให้กระจายทุกเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้เด็กที่ไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้

5) กระทรวงศึกษาธิการมีการปรับหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น และมีแนวทางที่ชัดเจน เพื่อเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ โดยไม่ต้องกลัวว่าจะผิดกฎหมาย

6) มีนโยบายที่กำหนดให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นวาระแห่งชาติ

7) จัดให้มีกองทุนสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษและจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาดูแลในเรื่องนี้โดยเฉพาะ

3.1.7 การมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหา สถาบันอุดมศึกษายังมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มาก

ข้อเสนอแนะ ที่ประชุมได้อภิปรายสรุปได้ว่าการที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ต่างๆ จะได้รับการพัฒนาได้ในระดับที่สูงขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ระดับสูงของชาติ ด้วยเหตุนี้ยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษาก็คือสถาบันอุดมศึกษาจะต้องเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนมากขึ้น ไม่ปล่อยให้เป็นเรื่องของหน่วยงานที่จัดการศึกษาเท่านั้น ที่ประชุมได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะว่าการจะทำให้บรรลุยุทธศาสตร์ดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาสามารถเข้ามามีส่วนช่วยเหลือสถานศึกษาได้อย่างน้อย 4 ด้าน คือ

1) การให้สถานศึกษายืมสื่อและสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอนในบางวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2) สถาบันอุดมศึกษาให้สิทธิพิเศษหรือมีโควตาพิเศษแก่สถานศึกษาในพื้นที่เปิดรับครูอาจารย์เข้ารับการอบรมหรือศึกษาต่อเนื่องในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

3) จัดส่งอาจารย์มหาวิทยาลัยมาให้ความรู้หรืออบรมแก่ครูอาจารย์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เช่น การจัดทำหลักสูตร การใช้คอมพิวเตอร์ หรือการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอนและเนื้อหาการเรียนการสอน

4) ให้การสนับสนุนโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมในวาระต่างๆ

3.1.8 การจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยน้อย

ปัญหา สถานศึกษาในระบบมีการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยน้อยมาก

สาเหตุ ที่ประชุมเห็นว่าเป็นเรื่องยากที่จะทำให้สถานศึกษาปกติดำเนินการได้ถ้ารัฐไม่มีมาตรการจูงใจที่ดีพอ เนื่องจากภารกิจจัดการศึกษาตามกฎหมายก็มากอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ หากจะส่งเสริมกันจริงจัง ที่ประชุมเสนอให้มีการดำเนินการ ดังนี้

1) รัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้กับสถานศึกษาเพิ่มเติมและมีการให้ค่าตอบแทนและมีการพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากรของสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยเป็นพิเศษ

2) ในระยะแรกควรให้เป็นการนำร่องในสถานศึกษาปกติที่มีความพร้อมก่อนอย่างน้อยเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 แห่ง

3) สถานศึกษาที่จัดต้องดึงชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้มากขึ้น โดยมีการแก้ไขกฎระเบียบการเบิกค่าใช้จ่ายเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน

4) สนับสนุนให้ชุมชนมีการสำรวจและจัดทำแหล่งการเรียนรู้เรื่องต่างๆ เพื่อรองรับสถานศึกษาในการใช้เป็นเครือข่ายในการนำเข้าสู่บทเรียน

5) ประชาสัมพันธ์ให้สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและความสามารถของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบได้เอง

3.1.9 การเทียบโอนผลการเรียน

ปัญหา การเทียบโอนความรู้ระหว่างผลการเรียนรู้นี้ระบบกับการเรียนรู้นอกระบบและตามอัธยาศัย หรือจากประสบการณ์การทำงานมีค่อนข้างน้อย

สาเหตุ ที่ประชุมเห็นว่า การที่สถานศึกษามีบทบาทในการเทียบโอนความรู้จากความรู้นอกระบบและจากประสบการณ์การทำงานน้อยและแทบจะไม่มีเลย ทั้งๆ ที่กฎหมายให้สิทธิแก่สถานศึกษาสามารถทำได้เอง เนื่องจาก

1) กระทรวงศึกษาธิการไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือให้แนวทางแก่สถานศึกษาอย่างชัดเจน

2) สถานศึกษาขาดบุคลากรที่จะมาดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

1) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเทียบโอนให้ชัดเจนและประชาสัมพันธ์ให้สถานศึกษาทราบโดยทั่วไป

2) กระทรวงศึกษาธิการจัดฝึกอบรมชี้แจงให้บุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ในการเทียบโอนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา

ผู้เข้าร่วมสัมมนาในกรุงเทพมหานครและ 4 ภูมิภาคได้ให้ข้อมูลในส่วนที่เป็นปัญหาและสาเหตุ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติม ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.)

ปัญหา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีอิสระในการบริหารงาน ทำให้การปฏิบัติงานตามภารกิจไม่คล่องตัว

สาเหตุ

1) ไม่กระจายอำนาจอย่างแท้จริง ตามหลักการมีการกระจายอำนาจให้ สพท. แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มีแนวทางว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร

2) ความไม่ชัดเจนและความล่าช้าของการออกกฎและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของ สพท.

3) สพท.มีจำนวน 175 แห่ง น้อยเกินไป สพท.แต่ละแห่งมีจำนวนโรงเรียนที่ต้องดูแลมาก ทำให้ดูแลได้ไม่ทั่วถึง โรงเรียนที่อยู่ห่างไกล สพท. ทำให้การประสานงานและการติดต่อสื่อสารล่าช้า เสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายมาก

4) จำนวนบุคลากรในแต่ละเขตพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันมาก แต่ภารกิจเหมือนกัน ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่จะอยู่ที่ สพท.เขต 1 ส่วนเขตอื่นๆจะมีจำนวนบุคลากรน้อย ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ซึ่งได้มีการกำหนดการกระจายบุคลากร 140 คนต่อสพท.ปัจจุบัน สพท.เขต 1 มีจำนวนบุคลากรเกิน (170-180 คน) แต่ สพท.เขตอื่นๆ จะมีจำนวนไม่เพียงพอ (40-70 คน)

5) ศึกษานิเทศก์ที่สามารถนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ (ศึกษานิเทศก์จากกรมสามัญเดิม) ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ สพท. เขต 1 ทำให้ สพท.เขตอื่นๆ ขาดศึกษานิเทศก์ที่จะนิเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงไม่ได้รับการนิเทศ

6) วัฒนธรรมขององค์กรเดิมผูกติดกับผู้บริหาร สพท. ทำให้ วัฒนธรรมองค์กรของแต่ละเขต สพท. ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

7) ข้าราชการ กพ. ใน สพท. ขาดโอกาสในทุกเรื่อง และไม่ได้รับการพัฒนา ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน

8) มีการสั่งการมาก ซึ่งขัดกับหลักการกระจายอำนาจ และหนังสือสั่งการส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือด่วนที่สุด ขณะนี้ภาระงานของ สพท.เปรียบเสมือนพนักงานธุรการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งเป็นเพียงผู้ส่งผ่านหนังสือสั่งการจาก สพฐ. ไปให้โรงเรียน ไม่มีโอกาสบริหารจัดการเอง

ข้อเสนอแนะ

1) ให้มีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงให้ สพท.และ สพฐ. ควรสั่งการให้น้อยลง

2) เร่งออกกฎหมาย กฎกระทรวง กฎ และระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว รวมทั้งจัดทำคู่มือและแนวทางปฏิบัติแต่ละเรื่อง ให้ชัดเจน

3) ควรกำหนดพื้นที่แต่ละ สพท. ให้เหมาะสมเพื่อที่จะได้ ดูแลโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง อาจกำหนดจำนวนโรงเรียนให้แต่ละ สพท.ดูแลให้เหมาะสมเพื่อความทั่วถึงและมีคุณภาพหรือเพิ่มจำนวน สพท. ให้มากขึ้น

- 4) เร่งเกลี่ยจำนวนบุคลากรแต่ละ สพท. ให้เท่าเทียมกัน
- 5) แต่ละ สพท. ควรมีโอกาสศึกษานิตเทศก์ทั้ง 2 ประเภท คือ ศึกษานิตเทศก์สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาและศึกษานิตเทศก์สำหรับ ประถมศึกษา
- 6) ควรพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่ใช่ผูกติดกับภูมิหลังของผู้บริหารที่มาจากต่างสังกัด
- 7) สร้างขวัญกำลังใจให้ข้าราชการ กพ. ใน สพท. ให้เท่าเทียมกับข้าราชการอื่นๆ ใน สพท.
- 8) สพจ. ไม่ควรสั่งการมาก ควรเป็นเพียงผู้กำหนดนโยบาย กำกับดูแล และส่งเสริมสนับสนุน โดยมอบให้ สพท. เป็นผู้จัดการจัดการ เรื่องต่างๆในเขตพื้นที่ เพราะ สพท. มีบุคลากรที่มีศักยภาพที่สามารถทำได้

3.2.2 กรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

ปัญหา กรรมการเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ในการวางนโยบาย กำกับ ควบคุมและสนับสนุนการจัดการศึกษา แต่ในการปฏิบัติจริง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

สาเหตุ

- 1) กรรมการ สพท. เป็นเพียงที่ปรึกษา เมื่อเขตพื้นที่ การศึกษาต้องการทำอะไรก็จะเป็นผู้เรียกประชุม
- 2) คณะกรรมการ สพท. ไม่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในเชิง บริหารการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา บทบาทหน้าที่ที่ปรากฏชัดเจน คือ การยุบรวมสถานศึกษา การประกาศเกณฑ์เด็กเข้าเรียน และ การประชุมปีละ 2 ครั้ง

3) กรรมการ สพท. ไม่ทราบว่า จะเข้าไปร่วมงานต่างๆ ของ สพท. อย่างไร

4) มีปัญหาเชิงการบริหาร/สั่งการ ในกรณีที่ ประธาน คณะกรรมการ สพท. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา เพราะ ผอ.สปท. เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

5) คณะกรรมการ สพท. ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะบุคคลเท่านั้น แต่เรื่อง การกำหนดนโยบาย ยังไม่มีการดำเนินการ และในทางปฏิบัติ กรรมการ สพท. ไม่มีอำนาจ

6) การสรรหากรรมการ สพท. มีการเมืองเข้ามาแทรกแซง

7) สพฐ./สปท. ไม่ได้ให้ความสนใจกับคณะกรรมการฯ ดังเห็นได้จาก มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตั้งแต่มกราคม 2547 จนบัดนี้ คณะกรรมการฯ ยังไม่บทบาทที่ชัดเจน จึงรู้สึกเบื่อหน่าย

ข้อเสนอแนะ

1) กำหนดบทบาท แนวทางปฏิบัติของกรรมการ สพท. ให้ชัดเจน

2) ทบทวนวิธีการสรรหาคณะกรรมการเขตพื้นที่ และ องค์ประกอบ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเชิงบริหาร/สั่งการ

3) ควรหาวิธีการที่ไม่ให้นักการเมืองทุกระดับเข้ามา แทรกแซงในการสรรหากรรมการ สพท.

3.2.3 สถานศึกษา

ปัญหา การบริหารจัดการของสถานศึกษาไม่อิสระ ปฏิบัติภารกิจไม่คล่องตัว

สาเหตุ

1) การรวมโรงเรียนของกรมสามัญเดิมกับ สปช.เดิม เป็นโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้โรงเรียนกรมสามัญเดิมไม่ได้รับการดูแลทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณและการบริหารทั่วไปดีเท่าที่ควร งบประมาณในหลายๆ เรื่องไม่ได้รับ เนื่องจากโรงเรียนระดับประถมศึกษาขาดแคลนมากกว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงต้องเสียสละให้โรงเรียนประถมศึกษาและต้องช่วยเหลือตนเอง

2) เมื่อยุบรวมโรงเรียนมัธยมศึกษาและประถมศึกษามาเป็น โรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษา ในช่วงชั้น 3 - 4 ซึ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาได้รับการสนับสนุนน้อยลง ทั้งในด้านงบประมาณและด้านอื่นๆ งานวิชาการชะงักงัน ทำให้มีผลต่อ คุณภาพผู้เรียน

3) การจัดสรรงบประมาณและครุภัณฑ์ควรพิจารณาว่าเป็น โรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือระดับมัธยมศึกษา เพราะโรงเรียนทั้ง 2 ระดับจะได้ครุภัณฑ์ประเภทเดียวกัน ซึ่งนักเรียนระดับประถมศึกษา กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใช้ครุภัณฑ์บางประเภทร่วมกันไม่ได้

4) โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายรายหัว เพราะงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพ

5) จำนวนครูไม่เพียงพอ และการจัดสรรครูไม่ตรงตามที่ โรงเรียนต้องการ

6) มีครูไปทำหน้าที่ผู้ประเมินภายนอก ทำให้ครูสอนได้ ไม่เต็มที่

7) ครูมีภารกิจอื่นมาก เช่น ต้องทำงานธุรการ งานข้อมูล ที่ส่วนกลางสั่งการ ทำให้ภารกิจการสอนทำได้ไม่สมบูรณ์

8) มีหนังสือสั่งการไปที่โรงเรียนมาก และบางครั้งเป็นงานที่ซ้ำซ้อน

ข้อเสนอแนะ

1) โรงเรียนระดับช่วงชั้น 3-4 (ระดับมัธยมศึกษา) ควรได้รับการสนับสนุนเท่าเดิมหรือมากกว่า เพื่อคุณภาพของนักเรียน

2) การจัดสรรครุภัณฑ์ให้โรงเรียน ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาด้วย

3) การคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวให้โรงเรียน ควรมีงบประมาณที่กำหนดไว้เป็นตัวคงที่ขั้นต่ำ เพื่อโรงเรียนจะได้มีงบประมาณเพียงพอในการใช้จ่ายพื้นฐานในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายรายหัว ถ้าคิดแต่ค่าใช้จ่ายรายหัวเพียงอย่างเดียว โรงเรียนขนาดเล็กจะไม่สามารถพัฒนาคุณภาพได้ เพราะงบประมาณมีจำนวนน้อยมาก

3.2.4 กรรมการสถานศึกษา

ปัญหา กรรมการสถานศึกษาไม่มีบทบาทตามที่กำหนดในกฎหมาย

สาเหตุ

1) คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเพียงคณะบุคคลที่ปฏิบัติตามที่โรงเรียนต้องการเท่านั้น ยังไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของคณะครูหรือผู้บริหารสถานศึกษา

2) ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูประเมินศักยภาพของกรรมการสถานศึกษาผิดพลาด ไม่ให้ความสำคัญ

3) ขาดผู้ทรงคุณวุฒิในกรรมการสถานศึกษา อันเนื่องมาจากกระเบื้องัวด้วยการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาที่ต้องมาจากองค์ที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ข้าราชการบำนาญ อีกทั้งข้อจำกัดเรื่องจำนวนของกรรมการสถานศึกษา

4) กรรมการยังไม่เข้าใจบทบาทในการที่จะเข้ามาดำเนินการในโรงเรียน

5) การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนจะเป็นผู้นัดประชุม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเพียงการประชุมเพื่อขออนุมัติในเรื่องต่างๆ เท่านั้น

6) สถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลไม่สามารถสรรหกรรมการสถานศึกษาได้ตามองค์ประกอบที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีการทบทวนวิธีการสรรหาและองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2) ควรมีค่าตอบแทนให้คณะกรรมการสถานศึกษา

3) แก้ไขกระเบื้องัวด้วยการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาว่าด้วยจำนวนและคุณสมบัติกรรมการสถานศึกษา

4) กรรมการสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นระยะเวลาานควรได้รับสิทธิในการขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในฐานะผู้ประกอบคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ

5) ควรมีการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างน้อยคือ ประธานและเลขานุการ

3.2.5 การถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัญหา ยังไม่มีการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สาเหตุ

1) ครู/บุคลากรที่จะโอนไม่มั่นใจในสถานภาพ และสวัสดิการของตนเองภายหลังการถ่ายโอน

2) การถ่ายโอนสถานศึกษายังดำเนินการได้ล่าช้า เนื่องจากฝ่ายขอรับโอนและฝ่ายที่จะต้องโอนไปให้ยังมีความเห็น ความเข้าใจที่ต่างกัน ทำให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มคน 2 ฝ่าย คือฝ่ายที่เห็นด้วยและฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย มีการการออกมาต่อต้านฝ่ายที่ไม่ต้องการให้โอนจนทำให้ต้องนำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีหลายครั้ง ซึ่งทำให้การถ่ายโอนต้องล่าช้าออกไป

ข้อเสนอแนะ ผู้เข้าสัมมนามีความเห็นว่าเห็นด้วยในหลักการให้มีการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) การถ่ายโอนให้ทำแบบกัลยาณมิตร ค่อยเป็นค่อยไปเป็นที่พอใจทั้งฝ่ายที่ขอรับโอนและฝ่ายที่จะโอนไป

2) บุคลากรต้องมีมั่นใจในสถานภาพ และสวัสดิการหลังมีการถ่ายโอน

3) ควรถ่ายโอนทรัพย์สินไปก่อนแล้วจึงค่อยถ่ายโอนบุคลากร โดยไม่กระทบสิทธิของบุคลากรที่มีอยู่ก่อนโอน

4) สำนักบริหารงานการศึกษาท้องถิ่นและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรร่วมมือกันชี้แจงทำความเข้าใจ

เข้าใจแก่บุคลากรที่ต้องถ่ายโอนเพื่อความชัดเจนเรื่องวิธีการและขั้นตอนการถ่ายโอนเป็นลายลักษณ์อักษร

5) ให้มีการทดลองโอนโรงเรียนส่วนหนึ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหาร หากสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจะโอนไป ส่วนที่ไม่สามารถบริหารเองได้ก็ยังไม่ต้องโอน

6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งต้องมีกฎหมายกำหนดสัดส่วนงบประมาณที่จะสนับสนุนแก่สถานศึกษาที่ชัดเจน

7) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งให้ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการแก่สถานศึกษาที่ขอรับโอน

8) มีการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายทราบเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อม รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับ เช่น ความก้าวหน้า กบข.

3.2.6 การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวการจัดการศึกษา ชั้นพื้นฐาน 12 ปี

ปัญหา การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานยังไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการจำเป็นของผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือขนาดและที่ตั้งของสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กรวมทั้งโรงเรียนเอกชน ซึ่งไม่มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ อีกทั้งยังได้รับงบประมาณล่าช้า

สาเหตุ การจัดสรรค่าใช้จ่ายให้โรงเรียนขนาดเล็ก โดยคิดเฉพาะค่าใช้จ่ายรายหัว ทำให้โรงเรียนไม่มีงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1) รัฐควรจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัว โดยกำหนดงบประมาณขั้นต่ำไว้เพื่อให้สถานศึกษามีงบประมาณเพียงพอเป็นค่าใช้จ่ายพื้นฐานในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนอกเหนือจากค่าใช้จ่ายรายหัว

2) ควรมีการจัดสรรในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันในทุกๆระดับ รัฐควรคำนวณค่าใช้จ่ายจริงของผู้เรียนต่อหัวให้ตรงตามสภาพจริง และจ่ายให้เพียงพอทั้งโรงเรียนรัฐและเอกชน

3) ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมแก่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลและโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ

3.2.7 กองทุนเงินกู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.)

ความคิดเห็น

1) ผู้เข้าสัมมนาเห็นด้วยกับเรื่องกองทุนกู้ยืมดังกล่าว เนื่องจากในสังคมไทยมีคนยากจนอีกมาก กองทุนกู้ยืมจะเป็นการเปิดโอกาสให้คนจนได้เข้าเรียน

2) ผู้เข้าสัมมนายังขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) จึงไม่สามารถคาดการณ์ถึงผลกระทบต่อการปฏิรูปการเงินของสถาบันอุดมศึกษาได้

3) การใช้กองทุนเงินกู้ยืมเงินที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) อาจส่งผลกระทบต่อนักศึกษาที่มีฐานะยากจน

ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีกองทุนให้กู้ยืมตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งไม่รวมค่าใช้จ่ายส่วนตัว ทำให้เด็กจำนวนมากไม่มีโอกาสได้เรียน แม้รัฐจะจัดการศึกษาให้ฟรี

2) ควรเปิดโอกาสให้บุตรของบิดามารดาทุกสาขาอาชีพ มีสิทธิกู้ยืมเงินด้วยไม่ต้องยกเว้นบุตรของข้าราชการ

3) ควรจัดให้ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน และหักเงินกู้ไปด้วย ไม่ต้องรอให้เรียนจบ

ภาคผนวก

โครงการสัมมนา

การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2547

1. หลักการและเหตุผล

นับเป็นเวลา 5 ปีมาแล้วที่ประเทศไทยมีการจัดทำและประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผล การบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา สาระสำคัญ ของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มี 9 หมวด ซึ่งมุ่งให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทั้งในด้านการเรียนรู้ และการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย ดังนั้น มาตรา 8 จึงกำหนดให้การจัด การศึกษาต้องยึดหลัก 3 ประการ คือ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต 2) สังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และ 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการ เรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ขณะที่มาตรา 9 ได้กำหนดให้การจัด ระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลัก 6 ประการ คือ 1) มีเอกภาพทางนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ 2) มีการ กระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และ อปท. 3) มีการ กำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา 4) มีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 5) มีการระดมทรัพยากร จากแหล่งต่างๆ มาใช้ และ 6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน อปท. เอกชน ฯลฯ

เนื่องจากการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษามีขอบข่ายที่กว้างขวาง ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของหลายฝ่าย จึงจำเป็นต้องมีการติดตาม และประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบสภาพและความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษา และเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาโดยจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไป สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ ประเมินผลการจัดการศึกษาด้านนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ จึงได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาอย่างต่อเนื่อง โดยจำแนกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียนรู้ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และ 2) ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา โดยหวังว่าผลของการศึกษาครั้งนี้จะสะท้อนให้เห็นภาพของการดำเนินงาน ทั้งด้านความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคที่จำเป็นต้องเร่งหาทางแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องในทิศทางถูกต้อง บรรลุเป้าหมายและเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง

ในการติดตามและประเมินผล สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษายึดหลักการประเมินผลในระบบเปิดที่สอดคล้องกับการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินแนวใหม่ โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้ สำนักงานฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา รับผิดชอบการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา ระบบการบริหารและการจัดการศึกษา รวมทั้งระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

บัดนี้ คณะทำงานดังกล่าวได้จัดทำรายงานผลการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษาเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2547 แล้วเสร็จ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงเห็นควรจัดสัมมนาการติดตามและประเมินผลดังกล่าว เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อนำเสนอผลการประเมินการปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ ระบบการศึกษา ระบบการบริหารและการจัดการศึกษารวมทั้งระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2547 ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงรายงานให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และทันสมัย ก่อนนำเสนอต่อสภาการศึกษา และจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

2.2 เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา ระบบการบริหารและการจัดการศึกษา รวมทั้งระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาในระยะต่อไป

3. วิธีการดำเนินงาน

3.1 นำเสนอผลการติดตามและการประเมินการปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

3.2 วิพากษ์เอกสาร (ร่าง) รายงานการติดตามและการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2547 โดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ

3.3 แบ่งกลุ่มอภิปรายและพิจารณารายงานเป็น 2 กลุ่ม

1) ระบบการศึกษาและการจัดการศึกษาในประเด็น "สิทธิและโอกาสในการศึกษาของประชาชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา"

2) ระบบการบริหารจัดการในประเด็น "การกระจายอำนาจทางการศึกษาและทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา"

4. ผู้เข้าร่วมสัมมนา ประมาณ 80 คน ประกอบด้วย

4.1 ผู้บริหารระดับสูงและผู้ทรงคุณวุฒิจากกระทรวงศึกษาธิการ และภาคเอกชน

4.2 ผู้อำนวยการสำนักที่รับผิดชอบการกำหนดนโยบายและแผน รวมทั้งการติดตามประเมินผลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.3 ผู้บริหารและครู - อาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสายสามัญและสายอาชีพของรัฐ ท้องถิ่น และเอกชน

4.4 คณะทำงานติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

4.5 ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

5. กำหนดการและสถานที่สัมมนา

วันพุธที่ 20 กรกฎาคม 2548 เวลา 08.30 -15.30 น. ณ ห้องกิ่งทอง โรงแรมเอเชีย ราชเทวี กรุงเทพฯ

6. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

รายงานการติดตามและประเมินผลที่ถูกต้องสมบูรณ์และเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในระยะต่อไป

กำหนดการสัมมนา

เรื่อง การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา
ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2547
วันพุธที่ 20 กรกฎาคม 2548 เวลา 08.30 - 15.30 น.
ณ ห้องกิ่งทอง โรงแรมเอเชีย ราชเทวี กรุงเทพฯ

- 08.30 - 09.00 น. ลงทะเบียน
- 09.00 - 09.10 น. เปิดการสัมมนา
โดย ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผล
การศึกษา
(ดร.รุ่งเรือง สุชาภิรมย์)
- 09.10 - 09.40 น. นำเสนอผลการติดตามและการประเมินผล
การปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารและ
การจัดการศึกษา
โดย ผู้อำนวยการสำนักประเมินผล
การจัดการศึกษา
(นางสุรางค์ โพธิ์พฤษาวงศ์)
- 09.40 - 10.00 น. พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม
- 10.00 - 10.30 น. วิพากษ์และอภิปรายนำ
โดย ดร.สุวัฒน์ เงินน้ำ
ดร.สวัสดิ์ ดีชื่น
ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา

- 10.30 - 12.00 น. แบ่งกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม
- กลุ่ม 1** สิทธิและโอกาสในการศึกษาของ
ประชาชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ดำเนินการโดย : ดร.สวัสดิ์ ตีชีน
นายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ
นางพนอจิตร มากชื่น
- กลุ่ม 2** การกระจายอำนาจทางการศึกษาและ
ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
ดำเนินการโดย : ดร.สุวัฒน์ เงินฉ่ำ
นางประภัสสร ไชยชนะใหญ่
นายสมเกียรติ สรรคพงษ์
- 12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 - 14.30 น. แบ่งกลุ่มย่อยอภิปราย (ต่อ)
(บริการอาหารว่างและเครื่องดื่มในห้องประชุม)
- 14.30 - 15.30 น. นำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยและอภิปรายรวม
ประธานการอภิปราย : ดร.รุ่งเรือง สุขาภิรมย์
- 15.30 น. ปิดการประชุม

โครงการสัมมนาระดมความคิด

เรื่อง การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา

1. หลักการและเหตุผล

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศ มีเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนาคนไทยทั้งมวลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน ด้านกฎหมาย การกำหนดนโยบายและแผน รวมทั้งการนำแผนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

การติดตามและประเมินผล เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการพิจารณาความสำเร็จของนโยบาย / แผนงาน / โครงการและเป็นเครื่องมือในการวัด และการบริหารแผนงาน / โครงการ เพื่อเป็นหลักประกันว่าการดำเนินงานจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด

ดังนั้น การติดตามและประเมินผล จึงมีความจำเป็นสำหรับการดำเนินงานของทุกองค์กร และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการนำนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติปัจจุบัน และแผนแม่บทในการปฏิรูประบบราชการไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการกำหนดนโยบาย แผน และการประเมินผลการจัดการศึกษาระดับชาติ จึงได้ดำเนินการ

ประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แผนการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของรัฐบาล โดยมีการดำเนินงานใน 2 ลักษณะ คือ การติดตามและประเมินผลในภาพรวม ซึ่งนำเสนอผลในภาพกว้างที่ครอบคลุมสาระทั้งหมดของการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละปี และการประเมินผลเชิงลึกเฉพาะเรื่องที่ใช้กระบวนการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งข้อมูลจากการประเมินผลเชิงลึกนี้จะนำไปประกอบการจัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลในภาพรวมด้วย

ในการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในภาพรวม สำนักงานฯ ได้จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาใน 2 ด้านหลัก คือ (1) ด้านการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยประเด็นหลัก คือ การปฏิรูปหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา และ (2) ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นหลัก คือ การปฏิรูประบบการศึกษา การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา และการปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ทั้งนี้ สำนักงานฯ ได้ยึดหลักการประเมินผลในระบบเปิดที่สอดคล้องกับการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินแนวใหม่ โดยเปิดโอกาสให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานฯ จึงกำหนดจัดการสัมมนาระดมความคิดเห็นให้ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ คือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง

และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานให้สมบูรณ์ เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1) เพื่อระดมความคิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 รวมทั้งสาเหตุ/ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหรือเอื้อต่อความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา

2) เพื่อแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ

3) เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานต่อไปทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

3. วิธีดำเนินการ

1) การบรรยายพิเศษโดยผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับหลักการและแนวทางการประเมินผลสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา

2) นำเสนอสรุปผลการติดตามความก้าวหน้าการปฏิรูปการศึกษา เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2547

3) แบ่งกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเกี่ยวกับผลสำเร็จปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา

4) นำเสนอผลการอภิปรายของกลุ่มย่อยต่อที่ประชุมใหญ่ และอภิปรายทั่วไป

5) สรุปผลการสัมมนาระดมความคิด

4. ผู้เข้าร่วมประชุม

ผู้เข้าร่วมสัมมนา ทั้ง 4 ภูมิภาค มีจำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 800 คน โดยในแต่ละภูมิภาค ประกอบด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษาทุกระดับ ครู / คณาจารย์ ผู้แทนจากหน่วยงานการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้แทนสถานประกอบการ ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา จากทุกจังหวัด ประมาณภาคละ 200 คน

5. วัน เวลา และสถานที่

- 1) ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 10 - 11 สิงหาคม 2548 ภาคตะวันออก
เฉิงเหเนื่อ (จังหวัดอุดรธานี)
- 2) ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 18 - 19 สิงหาคม 2548 ภาคใต้
(จังหวัดนครศรีธรรมราช)
- 3) ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 23 - 24 สิงหาคม 2548 ภาคเหนือ
(จังหวัดพิษณุโลก)
- 4) ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 1 - 2 กันยายน 2548 ภาคกลาง
(จังหวัดชลบุรี)

6. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1) ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมทั้งข้อเสนอแนะทั้งในระดับนโยบาย
และระดับปฏิบัติ จากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ครอบคลุมทุกภูมิภาค
ของประเทศ เพื่อประกอบการจัดทำรายงานการติดตามและประเมิน
ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา ครบรอบปีที่ 6 ของการประกาศใช้
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2) ผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามและ
ประเมินผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบการ
กำหนดนโยบายและเป็นพลังผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผล
ยิ่งขึ้น

กำหนดการสัมมนาระดมความคิด เรื่อง การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา

กำหนดการวันที่ 1

08.30 - 09.30 น. ลงทะเบียน

09.30 - 09.45 น. พิธีเปิด

09.45 - 11.15 น. นำเสนอสรุปผลการติดตามและประเมิน
ความก้าวหน้า

- การปฏิรูปการศึกษาด้านการเรียนรู้
โดย ดร.อุมาพร หล่อสมฤดี
(ผู้อำนวยการโครงการติดตามและประเมินผล
การปฏิรูประบบการเรียนรู้)
- การปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารและจัดการ
โดย นางโสภณา ตาแก้ว
(ผู้อำนวยการโครงการติดตามและประเมินผล
การปฏิรูประบบการจัดการและการบริหาร
การศึกษา)

11.15 - 11.30 น. พักรับประทานอาหารว่าง

11.30 - 12.00 น. แบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น 4 กลุ่ม ตามประเด็น
เพื่ออภิปราย

12.00 - 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 - 16.00 น. อภิปรายกลุ่มย่อย (ต่อ)

- 18.00 - 19.30 น. รับประทานอาหารเย็น
19.30 - 21.00 น. อภิปรายกลุ่มย่อย (ต่อ)

กำหนดการวันที่ 2

- 08.30 - 09.00 น. ลงทะเบียน
09.00 - 10.30 น. นำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อย
10.30 - 10.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง
10.45 - 12.00 น. นำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อย (ต่อ)
12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 15.00 น. อภิปรายทั่วไป
15.00 - 16.00 น. สรุปผลและปิดการสัมมนา
โดย ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
(ดร.รุ่งเรือง สุชาภิรมย์)

รายนามผู้จัดทำรายงาน

ที่ปรึกษา

ดร.อาร์ง จันทวานิช	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สมเกียรติ ขอบผล	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.รุ่งเรือง สุชาภิรมย์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผล การจัดการศึกษา
นางสุรางค์ โพธิ์พฤษาวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผล การจัดการศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

นางสุรางค์ โพธิ์พฤษาวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผล การจัดการศึกษา
--------------------------	---

ผู้จัดทำและเขียนรายงาน

นางโสภณา ตาแก้ว	นักวิชาการศึกษา
นายสมชาย บัวเล็ก	นักวิชาการศึกษา
นายดุสิต ทองสลวย	นักวิชาการศึกษา
นางสาวบรรณากรณ์ อมรพรสิน	นักวิชาการศึกษา
นางสาวธัญวรรณ ธรรมวิมล	นักวิชาการศึกษา

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

โครงการติดตามและประเมินผลการปฏิรูประบบการจัดการ
และการบริหารการศึกษา
สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้พิมพ์รายงาน

นางสาวบรรณากรณ์ อมรพรสิน
นางสาวธัญวรรณ ธรรมวิมล
นางสาวศศิพร เพชรแสง